

प्रथम वर्ष कला

सेमिस्टर १

इतिहास HIS 101 T - भारतीय राष्ट्रीय चळवळ (१८५७ - १९२०)

प्रश्नसंच

प्रश्न १) खालील पाच प्रश्नांची उत्तरे २० शब्दात लिहा. (७ पैकी ५) (५ X १ = गुण ५)

- १) तैनाती फौज पद्धत कुणी सुरु केली.
- २) डलहौसीने राबविलेले विस्तारवादी धोरण कोणत्या नावाने कुप्रसिद्ध आहे.
- ३) भारतात तैनाती फौज स्वीकारणारा पहिला राज्यकर्ता कोण आहे.
- ४) ईस्ट इंडिया कंपनीची स्थापना कोणत्या साली झाली
- ५) ब्रिटिश धोरणांमुळे भारतीय शेतीवर काय परिणाम झाला
- ६) कंपनीने १८५७ मध्ये लष्करात वापरात आणलेल्या नविन बंदुकाचे नाव काय आहे.
- ७) १८५७ च्या उठावाचे प्रमुख नेते कोण होते
- ८) १८५७च्या उठावास स्वातंत्र्य युद्ध कुणी म्हटले आहे.
- ९) शेवटचा मोगल बादशाह कोण होता.
- १०) भारतातील पहिला व्हॉईसरॉय कोण होता.
- ११) ब्रह्मो समाजाची स्थापना कोणी व केव्हा केली
- १२) राजा राममोहन रॉय यांचा जन्म केव्हा व कुठे झाला.
- १३) दक्षता समिती कुणी व का स्थापन केली होती.
- १४) राजा राम मोहन रॉय यांनी चालविलेल्या वृत्तपत्रांची नावे लिहा.
- १५) आर्य समाजाची स्थापना कोणी व केव्हा केली
- १६) स्वामी दयानंद यांचा जन्म केव्हा व कुठे झाला.
- १७) स्वामी दयानंद सरस्वती यांचे गुरु कोण होते.
- १८) स्वामी दयानंद सरस्वती यांनी लिहिलेल्या ग्रंथांची नावे लिहा.
- १९) आर्य समाजाचे प्रमुख उद्दिष्ट काय होते?
- २०) प्रार्थना समाजाची स्थापना कोणी व केव्हा केली
- २१) न्या.रानडे यांचा जन्म केव्हा व कुठे झाला.
- २२) न्या.रानडे यांनी लिहिलेल्या ग्रंथांची नावे लिहा.
- २३) सत्यशोधक समाजाची स्थापना कोणी व केव्हा केली
- २४) महात्मा फुले यांचा जन्म केव्हा व कुठे झाला.

- २५) केशवपन बंद करण्यासाठी महात्मा फुले यांनी काय केले.
- २६) सत्यशोधक समाजाचे नेत्यांची नावे लिहा.
- २७) भारतीय पुनर्जागरणाचे जनक म्हणून कोण ओळखले जातात
- २८) आधुनिक भारताचे जनक कोणास म्हणतात.
- २९) महाराष्ट्रातील दोन प्रारंभीचे समाजसुधारक लिहा.
- ३०) आर्थिक निस्सारण म्हणजे काय
- ३१) आर्थिक शोषणाचा सिद्धांत कुणी मांडला.
- ३२) भारतीय राष्ट्रीय सभेची (काँग्रेस) स्थापना कधी व कुठे झाली.
- ३३) 'भारतीय कृद्ध देशभक्त' म्हणून कोण ओळखले जातात
- ३४) राष्ट्रीय सभेचे पहिले अधिवेशन कुठे झाले व त्याचे अध्यक्ष कोण होते.
- ३५) राष्ट्रीय सभेचे दुसरे अधिवेशन कुठे झाले व त्याचे अध्यक्ष कोण होते.
- ३६) राष्ट्रीय सभेचे तिसरे अधिवेशन कुठे झाले व त्याचे अध्यक्ष कोण होते.
- ३७) राष्ट्रीय सभेचे चौथे अधिवेशन कुठे झाले व त्याचे अध्यक्ष कोण होते.
- ३८) मवाळ म्हणजे काय.
- ३९) मवाळवादी नेत्यांची नावे लिहा.
- ४०) जहालवाद म्हणजे काय.
- ४१) लोकमान्य टिळक कोणत्या विचारसरणीचे नेते होते
- ४२) जहाल नेत्यांची नावे लिहा.

प्रश्न २) खालीलपैकी दोन प्रश्नांची उत्तरे १०० शब्दात लिहा. (३ पैकी २) (१ X ४ = गुण ८)

- १) तैनाती फौज
- २) खालसा धोरण
- ३) ब्रिटीशांचे वंश श्रेष्ठत्वाचे धोरण
- ४) काडतूस प्रकरण
- ५) मंगल पांडे
- ६) बहादुरशहा जफर
- ७) तात्या टोपे
- ८) राणी लक्ष्मीबाई
- ९) बेगम हजरत महल
- १०) रंगो बापूजी गुप्ते
- ११) राणीचा जाहीरनामा केव्हा व का जाहीर करण्यात आला.
- १२) कानपूरला झालेल्या उठावाची माहिती लिहा.
- १३) झाशीला झालेल्या उठावाची माहिती लिहा.
- १४) ब्राह्मो समाजाची तत्त्वे लिहा.
- १५) ब्राह्मो समाजाचे विघटनाची माहिती लिहा.

- १६) ब्राह्मो समाजाच्या शिक्षण कार्याची माहिती लिहा.
- १७) राजा राम मोहन रॉय यांनी लिहिलेल्या ग्रंथांची नावे सांगा.
- देवेंद्रनाथ टागोर यांची माहिती लिहा.
- १७) केशवचंद्र सेन यांची माहिती लिहा.
- १८) आर्य समाजाची तत्त्वे लिहा.
- १९) शुद्धी चळवळीची माहिती लिहा.
- २०) आर्य समाजाचे शिक्षण कार्य लिहा.
- २१) प्रार्थान समाजाच्या नेत्यांनी स्थापन केलेल्या आश्रमांची माहिती लिहा.
- २२) प्रार्थना समाजाची तत्त्वे लिहा.
- २३) सत्यशोधक समाजाची तत्त्वे लिहा.
- २४) महात्मा फुले यांनी लिहिलेल्या ग्रंथांची माहिती लिहा.
- २५) सत्यशोधक समाजाचे शिक्षण कार्य लिहा.
- २६) राष्ट्रवाद म्हणजे काय
- २७) राष्ट्रीय सभेच्या स्थापनेची माहिती लिहा.
- २८) राष्ट्रीय सभेची उद्दिष्ट्ये लिहा.
- २९) राष्ट्रीय सभेच्या सुरुवातीच्या अधिवेशनाची माहिती लिहा.
- ३०) राष्ट्रीय सभा स्वरूप व कार्यपद्धती लिहा.
- ३१) राष्ट्रीय सभा स्थापनेचे महत्त्व लिहा.
- ३२) मवाळांच्या कामगिरीचे मूल्यमापन करा.
- ३३) लॉर्ड कर्झनचे साम्राज्यवादी धोरण लिहा.
- ३४) बंगालची फाळणी कधी कुणी व का केली.
- ३५) वंगभंग चळवळीची माहिती लिहा.
- ३६) जहालवादाचे उद्देश व कार्य लिहा.
- ३७) जहालवादाचा कार्यक्रम (चतुसूत्री) लिहा.
- ३८) क्रांतिकारी चळवळीचे स्वरूप लिहा.
- ३९) क्रांतिकारकांचा कार्यक्रम लिहा.

प्रश्न ३) खालीलपैकी एका प्रश्नाचे १५० शब्दात उत्तर लिहा. (२ पैकी १) (१ X ७ = गुण ७)

- १) १८५७ च्या उठावाची राजकीय कारणे लिहा.
- २) १८५७ च्या उठावाची सामाजिक कारणे लिहा.
- ३) १८५७ च्या उठावाची धार्मिक कारणे लिहा.
- ४) १८५७ च्या उठावाची लष्करी कारणे लिहा.
- ५) १८५७च्या महाराष्ट्रात झालेल्या उठावाची माहिती लिहा.
- ६) १८५७ च्या उठावाचे राजकीय परिणाम लिहा.
- ७) १८५७ च्या उठावाचे भारतीय इतिहासातील महत्त्व काय आहे?

- ८) भारतातील सुधारक संस्थांच्या स्त्रीविषयक सुधारणांचा आढावा घ्या.
- ९) भारतातील सुधारक संस्थांच्या शिक्षणविषयक सुधारणांचा आढावा घ्या.
- १०) सावित्रीबाई फुले यांचे कार्य लिहा.
- ११) मवाळवाद्यांच्या प्रेरणा लिहा.
- १२) मवाळांचे भारतीय स्वातंत्र्य लढ्यातील योगदान स्पष्ट करा. / मवाळांच्या कार्याचा आढावा घ्या.
- १३) जहाल विचारसरणीचा परिचय करून द्या.
- १४) लोकमान्य टिळक यांचे राष्ट्रीय चळवळीत योगदान स्पष्ट करा.
- १५) अभिनव भारत संघटनेचे कार्य लिहा.
- १६) अनुशीलन समिती व युगांतर समिती संघटनेचे कार्य लिहा.
- १७) हिंदूस्थान सोशॅलिस्ट रिपब्लिक असोसिएशन संघटनेचे कार्य लिहा
- १८) गदर पक्ष संघटनेचे कार्य लिहा

प्रश्न ४) खालीलपैकी एका प्रश्नाचे २०० शब्दात उत्तर लिहा. (२ पैकी १) (१ X १० = गुण १०)

- १) १८५७ च्या उठावाची पार्श्वभूमी सांगून उठावाची कारणे लिहा.
- २) १८५७ च्या उठावाचा विस्तार लिहा.
- ३) १८५७ च्या उठावाच्या महाराष्ट्रात झालेल्या प्रसाराचा आढावा घ्या.
- ४) १८५७ च्या उठावाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- ५) १८५७ च्या उठावाचे परिणाम लिहा.
- ६) सामाजिक व धार्मिक सुधारणा चळवळीची कारणे लिहा.
- ७) ब्राह्मो समाजाने केलेल्या सुधारणा कार्याचा आढावा घ्या.
- ८) आर्य समाजाचे सुधारणा चळवळीतील योगदान स्पष्ट करा.
- ९) प्रार्थना समाजाच्या कार्याचा परिचय करून द्या.
- १०) सत्यशोधक समाजाचे कार्य लिहा.
- ११) भारतीय राष्ट्रवाद उदयाची कारणे लिहा.
- १२) भारतीय राष्ट्रवादाच्या उदयाची पार्श्वभूमी सांगा.
- १३) राष्ट्रीय सभेच्या स्थापनेची कारणे लिहा.
- १४) भारतीय राजकारणातील मवाळ व उग्र विचारसरणी स्पष्ट करा.
- १५) जहालवादाच्या उदयाची कारणे लिहा.
- १६) क्रांतिकारी चळवळीची कारणे लिहा.